

31

ESKÜHELYETTI NYILATKOZAT

S z é k e l y B é l a
szül. Budapesten 1909.III.15.
lakhely: Budapest, XIII.,
Gogoly utca 36.

Ismerve az eskühelyetti nyilatkozat jelentőségét és az igazmondási kötelezettség megszegése esetén a büntetőjogi következményeket, eskü helyett a következőket adom elő:

1940 szeptember 1-én a nagyváradai zsidó gimnázium tanáráként kerültem Nagyváradra. Foglalkozásomnál fogva széleskörű ismerettségem volt Nagyváradon, miután a gyermekek szüleivel tanári minőségben gyakran érintkeztem.

Szállingó hírekől úgy magam, mint a nagyváradai zsidóság jelentős része tudomást szerzett arról, hogy a németek által megszállt országokban szörnyűségek történnek a zsidósággal, azonban konkrét értesüléseim erről nem voltak, miután külföldi rádiót nem hallgattam. Arról tanítványaim szüleitől értesültem, hogy a nagyváradai zsidóság jelentős része a háború, az infláció és a bizonytalan jövőbeli sors miatt igyekezett vagyonát értékesebb szőnyegekbe, festményekbe, ékszerekbe és aranypénzekbe /Napoleonokba/ fektetni, mert úgy vélték, hogy ezek válságos időben aránylag könnyűszerrel értékesíthetők lesznek vagy azokat magukkal tudják vinni. Jelentős érték gyűlhetett össze a nagyváradai zsidóságnál, hiszen ott a zsidóság túlnyomó része kereskedelemmel foglalkozott és jómódu volt. Azonkívül nagyszámmal éltek ott vagyonos értelmiségiek is. Nagyváradot népszerűen "Kis-Párizs"-nak is nevezték jómódu lakósága miatt.

Midőn 1944 március 19-én a németek Magyarországot megszállták, a nagyváradai zsidóság körében is érthető feszültség és izgalom támadt, a már korábban szállingó hírek miatt. Már arra nem emlékszem, hogy Nagyváradot pontosan mikor szállták meg a németek, azonban arra vissza tudok emlékezni, hogy 1944 május elején hirdmény jelent meg, amelyben felszólították a nagyváradai zsidóságot, hogy ne hagyja el lakását. Ezt követően került sor a gettósításra.

A zsidóság gettóba szállítása emlékezetem szerint kb 10-12 napot vett igénybe és személyes megfigyelésem alapján és velem a következőképp történt:

Budapest, 1969. december 9.

Székely Béla
/ Székely Béla /

Személyazonossági ig.szám: AU-III 516633

Csendőrök járták végig azon házakat, ahol zsidók laktak és fel-szólították őket, hogy a magukkalvinni szándékozott tárgyakat csomagolják össze és azután a csomagokkal a ház udvarán gyülekezzenek. A ház elé kocsi állott és a csomagokat a kocsikra kellett felrakni. A csomagok nagysága és mennyisége tekintetében semmiféle korlátozás nem volt, mindenki annyit vihetett, amennyit össze-csomagolt és a kocsira felrakott. A csendőrök és a velük lévő pol-gáriruhás alkalmazottak nem szólítottak fel engem és sorstársaimat, hogy értéktárgyainkat adjuk át nekik. A csendőrök bizonyos időt adtak a csomagolás elvégzésére. A csomagolás nem vett hosszú időt igénybe, mivel tudtuk, hogy a szomszéd utcákból már a sors-társakat elszállították és mi is fel voltunk készülve az elszál-lításra, tehát az ingóságaink már össze voltak csomagolva. Éksze-reket senki érthető okokból nem viselt, hanem igyekezett azokat vagy csomagjában vagy ruhájában nem könnyen fellelhető helyen el-rejteni.

Erős csendőri fedezettel szállítottak bennünket a gettóba. A get-tó őrzését csendőrök látták el és ott én magam kb. 7 napig vol-tam.

Kijelentem, hogy a csendőrség engem és a gettóban a közvetlen kö-zelemben lakó személyeket nem hallgatta ki és nem bántalmazta és sem személyi motozást, sem csomagmotozást nálunk nem végzett. Tény az, hogy G r ü n s t e i n Zsuzsanna nevű tanítványommal a gettó-ban beszéltem, aki közölte, hogy szüleit a csendőrök nagyon megki-nozták és megverték annak érdekében, vallják be, hogy értékesebb vagyontárgyaikat melyik keresztény családnál és hol rejtették el. Gettóbeli szállásom közel volt a gettó "vallató háznak" nevezett épülethez, ahol a csendőrök hangos gramofonszó mellett bántalmaz-ták a kihallgatott személyeket azért, hogy a jajgatást és kiabá-lást elnyomják. Megfigyeltem, hogy a "vallató ház"-ba általam is-mert nagyon gazdag és prominens nagyvárad zsidókat kísérték a csendőrök. Amíg a gettóban tartózkodtam és az eseményeket figyel-tem, emlékezetem szerint az ilyen brutális módon kihallgatott sze-mélyek száma a 120 főt nem haladta meg. Ez a szám elenyészően ke-vés volt, ezt abból következtetem, hogy egy alkalommal német bi-zottság járta végig a gettót és alkalom volt beszélgetésüket meg-figyelni /német nyelvtanár vagyok/ és e beszélgetésből kitűnt, hogy a német bizottság a gettóban elhelyezett sorstársaim létszá-mát kb. 20.000 főre becsülte. Ehhez viszonyítva az általam megfi-gyelt kb.120 kihallgatott személyt, a leghatározottabban állitha-tom, hogy a Berliini Kammergericht előttem ismertetett ítéletében említett 10.000 zsidó kihallgatása az idő rövidsége és egyéb okok folytán lehetetlen, tehát az a valóságnak nem felel meg.

A gettóból a nagyvárad vasutállomásra szállítottak bennünket, ahol berakodásunkra emlékezetem szerint 1944 május végén került sor.

Budapest, 1969. december 9.

Székely Béla
/ Székely Béla /

Személyazonossági ig.sz.:AU-III.516633

A vagonba történt berakodás előtt a csendőrség figyelmeztetett bennünket, hogy értéktárgyakat nem vihetünk magunkkal a vagonba és azokat mindenki adja le sulyos büntetés terhe mellett. Egy ruháskosarat állítottak a vagon elé és abba kellett bedobálni az ékszereket. Nálam aránylag csekély értékű tárgyak voltak, ezeket nem adtam le, hanem a nálam lévő pátszáz Pengőt dobtam be a ruháskosárba. Megfigyeltem, hogy sorstársaim közül számosan pénzeket és néhány csekély értékű ékszertárgyat dobáltak be a ruháskosárba. Személyi motozásra az ékszerek fentemlitett leadása után nem került sor és mindenki csomagjával együtt beszállhatott a vagonba.

Emlékezetem szerint 1944 június első napjaiban érkeztünk Auschwitzba, ahol csomagjainkat a vagonokban vissza kellett hagyni, majd egy szelekción estünk keresztül, azután a fürdőbe kísérték bennünket és a fürdés előtt teljesen meztelenre kellett vetkőznünk, ruhánkat hátrahagyva. A fürdés után az u.n. "Häftlingruha"-ba öltöztettek bennünket. Auschwitzból később Melkbe kerültem, majd Eberseebe, ahol az amerikaiak szabadítottak fel.

Fenti nyilatkozatokat kész vagyok bármely magyar vagy nyugatnémet hatóság vagy bíróság előtt megismételni.

Budapest, 1969. december 8.

Székely Béla
 / Székely Béla /

Személyazonossági ig.száma: AU-III 516633

Előttünk mint tanuk előtt:

Dr. Molnár Gyula
 / Dr. Molnár Gyula /

Budapest, I., Logodi u.5.

Dr. Wencsel György
 / Dr. Wencsel György /

Budapest, VIII., Jóssef körut 37/39.

